

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמו, (ב) וכלם פיי מיל' עיש' ממות קט' וסע' אלה דבר זה כס' דלמ' מר על אנשים, (ג) מ'ש' זוג שנאלצו דלל' דילמ' כו' פ"ל, רש"י, (ד) ונעל, (ה) ונקמן סו, (ו) ונשגח של מן מוק' מינת' נמי, (ז) ש"ך ע"כ.

רבינו חננאל

הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בביתו שבצאורו אבל לא בחותם שבכסותו, הא הוא בחותם דעבד ליה רביה, ובחיותו שבכסותו אמאי לא נפיק, היישינן דילמא מיפסק ומירתת מרביה ומקבל לבסותיה ומנח ליה אכתפיה, וכו' ויחנן דאמר היצא בטלית מקופלת ומנחת לו על כתפיו בשבת חייב חטאת, ובדאמרו ליה לרב תמינ' בר שילא רבנן כוליה לא ליפקי בשלמא חתימה, פ' דת המלך היתה באותה הפת כל הקונה סכרלא מיתו לה גבי מוסב ויהיב ליה מיכסה וחותם ויהיב בטבעה שניטל אינן, כדי לידע שניטל מיכסא, וכל טלית שנמצאת בלא חותם אינן בכנפיה, נתפש לוכשה [עליה] נכב המכס, הלכך מיתירא כל אדם לצאת בטלית שחתו עליה חותם זה, היישינן שמא יפסק החותם ומפני פחדו מן המוסב יסירה (מעליה) [מעליה] ויפסקה וישאנה על כתפיו כשנא, לפיכך אסורה [נ"א: אסור] לצאת אדם בלא חותם, אבל רב שיש עליה חותם, אבל רב חנינ' בר שילא שיש לו נשיאותו פנים ורמי חושש מן המוסב מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יתחק החותם אינו חושש, שאינו מיתירא מן המוסב ולא מולתו, ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה זה רבו בכסותו, תניה יוצא העבד בחותם שבצאורו אבל לא בחותם שבכסותו, אינו והא תנינן לא יצא העבד לא בחותם שבצאורו ולא בחותם שבכסותו, וזה וזה אין מקבלין טומאה כו', ושנינן הא דאמר דעבד ליה רביה ולא קשיא הא דאמר יוצא בחותם של חתני דאין רבו [ומק] עילוי, ואי נפיל לא מיתו ליה בשבת, והא דאמר לא יצא, בחותם של מתת פקיד עליה רביה, ואי נפיל אידי דמירתת חתני, הילכך לא יצא בחותם שבכסותו, אין מקבלין טומאה, אלא אי אמרת שלמא שאל טיט דמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עזד ליה רביה נמי אסור דלי מייפסק קפיד עליה משום פקידא ומירתת עזד ומייתי ליה צדיה: **דבר המקפיד עליו רצו.** אס יאצד לא יא לא דלי מייפסקי מייתי ליה: **מסתברא.** דנשל מתכת קאי מלאיטריין למיתני אין מקבלין טומאה וטעמא משום דלאו לני עזיבא: **הני הוא דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים יינהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: **כלים ידו.** דמתכות: אלא אי אמרת.

**אין זה משום עטרוס כלום.** דגורו עליהן שלא תלא בהן מחורצן ואילך משום לער בזמן' קוטא (דף מט): **ושמואל אמר.** ככול דמתני' ככלל דעבדא ופליג אדרי אצרו: **חוסם שנאלצו.** הוא ככלל דעבדא והיו עושין אותו משל טיט: **דעבד ליה רביה.** אית ליה אימתא ולא שקיל ליה מנאלרו להוליכו יצד: **מיפסק.** החותם ונשכר ומירתת מרבו שלא יאמר שהוא נטלו להראות בשוק שהוא בן חורין: **ומקפל ליה.** הטלית על כתפיו כדי שלא יראה מקום החותם ולא יצינו שפגל דמי הטלית על כתפו כמשוי: **חייב חטאת.** דאינו תכשית אלא צומן שלושו דרך מלבוש: **נולחו רצו לא ליפקו כסרביא חסימי.** היו עושין חותמות לטליתות שלהן כעין עבדים להראות שהן כפופין לריש גלותא לא ליפקו דלי מייפסקי מרתמי ומקפלי להו: **דלא קפדי עלך.** אס תלך בלא חותם: **יואל העבד חותם שנאלצו.** ונשל טיט דלא קפיד עליה לאמאי ואי משום דמירתת מאי חורצא נפקא מינה משום אימתא דרביה לא מיתו ליה צדיה דהא לאו הוכחה היא לעבדות אלא כשישנו על זוארו או ככסותו: **וזה וזה אין מקבלין טומאה.** דלאו לני עזיב שיהא טמא משום תכשית ואע"ג דנשל מתכת מוקמינן לה להא לקמן מיהו לאו לני דליה הוא אלא לגנאי וכלי תשמיש נמי לא הוי: **וזה לני עזיב:** ולא צוגו שנאלצו אלא יואל הוא צוגו שנכסותו. דקמיה מפרש טעמא: **מקבלין טומאה.** שתכשית הוא: **שנכסותו.** עושים לקוסים מעלין שלא יענפו: **לא טמא.** כדלמרינן בלחין פקדון (ד' נד): **דלמחיו כמאן דאזיל לחיגנא:** אין מקבלין טומאה. דאין תכשית לכהמה: **לא אידי ואידי דעבד ליה רביה.** דלע"ג דככול דמתניין אוקימנא דעבד איכו לנפשיה חסם הוא דאיכא לאוקמיה כסמס חותמות של טיט דלי מיתבר אין מקפיד עליו להציב שצרי לצית אדונו הלכך יכיל לאוקמיה דעבד ליה רביה דלי עזד ליה רביה לא הוה מיתסר מנאלרו משום אימתא דרביה ואי מייפסק לא קפיד עליה צעילי משום פקידא דליכא פקידא הלכך לא מיתו ליה אצל הך לא איכא לאוקמא נשל טיט דמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עזד ליה רביה נמי אסור דלי מייפסק קפיד עליה משום פקידא ומירתת עזד ומייתי ליה צדיה: **דבר המקפיד עליו רצו.** אס יאצד לא יא לא דלי מייפסקי מייתי ליה: **מסתברא.** דנשל מתכת קאי מלאיטריין למיתני אין מקבלין טומאה וטעמא משום דלאו לני עזיבא: **הני הוא דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים יינהו הא שאר כלי מתכות מקבלין: **כלים ידו.** דמתכות: אלא אי אמרת.

במה אשה פרק ששי שבת

נח.

**והאמר שמואל יוצא העבד בחותם כו'.** ולא צעי לאוקמי מתניין בחותם שנכסותו דליחא ליה אלאוקמה דעבד איכו לנפשיה ואיירי מתני' ככל חותמות: **הא דעבד איהו לנפשיה.** קשה לרש"א אמאי שריא מתני' דעבד איכו לנפשיה כחצר כיון דליכא קפידא דרצו וי"ל דליכא קלמ קפידא אצל לא כל כך כמו עבד ליה רביה: **במאי אוקימנא דהא דשמואל בדעבד ליה רביה כו'.** אצל אי מיירי דעבד איכו לנפשיה אחי שפיר' דנאלצו ליה למיחש דלמא פסיק ליה צידים כדי שלא יצינו הרואין שהוא עזד' אצל ככסותו איכא למיחש דלמא מקפל טליתו לכסות החותם' ולא ידע דיש צוה חיזו חטאת אצל דעבד ליה רביה משום אימתא דרביה ירא לקפלי' והשחא נמי ידע הש"ס דלרצו יאחק אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא מייפסקי וצמר דמשנ' מיתו דרצו יאחק ונחת לפרושי שיש חיזו חטאת בקיפול: **דילמא מייפסק ומרתת ומקפל ליה.** דליחא ליה טפי שיהיה מקופל משיחא רבו שנפסק לגמרי ויספור שנמזיד פסקו למרדו צו: **לא תצא בהמה כו'.** דמחיו כמאן דאזיל לחיגנא כדפי' צקו' דלא מצינן למימר משום דילמא מייפסק ואי לאמאי דהא לעיל (דף נד): מפרש דזוג אסור משום דמחיו כמאן דאזיל לחיגנא ולא קאמר דלמא מייפסק דומיא דחומת: **במאי שניא זוג שבצאורו דלא מייפסקי ואי לאמאי.** והא דתנן לקמן (דף סו): **צני מלכיס יואלין צוגין וכל אדם אלא שצדו חכמים צהו"ט** אומר ר"י מיימיר צוגין יקריס שיואלין בהן צני מלכיס כגון של סכך ושל זהב דליכא למיחש צהו דילמא מייפסקי דמסתמא תקועין הן יפה צשלשלוש של סכך והכא מיייר צוג דעלמא דומיא דזוג של צמיר ולמאי דמוקי לה בגמרא' צאריג צכסותו אחי נמי שפיר': **הב"ע דמחי.** וא"ת כי היכי דזוג איירי צמחי הכי נמי איירי חותם שנכסותו צמחי' ואס קי"ג אמאי אסור' וי"ל דזוג מותר לפי שדרך לאורגו צנגד שאין שום צגד שלא יחא ראו לני ומכשין מה ולא הערתיחו לפוסקו נגד צגדים ולגנות הצגד אצל חותם אין דרך לעשותו צכל הצגדים שאינו יפוי הצגד ולכן גורו חכמים אפילו צארגו צכסותו שיהא צריך לפוסקו אטו היכא שאין ארוג וא"ת אדמפליג צין זוג שנאלצו לזוג שנכסותו ליפולו צוג שנכסותו גופיה צין מחי ללא מחי יש לומר דליחא ליה לאשמעינן דזוג שנאלצו צארגו אפילו צמחי' צצגד צסציב צארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י חתימה: **בדרב הונא כו'.** ואע"ג דמילתא דרצ הונא אייתי לעיל (דף נז) גבי חתימה' מדקאמר כל שהוא אריג משמע דה"ק צין לענין חתימה צין לענין דלמא מייפסק לא

עין משפט נר מצוה

יא א ב מ' מיי פייט מהל' שבת מ' יז ווענין צמ' סמנ לאין סה טו"ע צ"ח מ' דש ספיק' א: צה"ט: יב ג מ' מיי פייט מהל' כלים הלכה ט: יג ד שם הלכה ט: יד ה מיי פייט מהל' שבת הלכה ט: סמנ לאין סה טו"ע צ"ח מ' דש ספיק' א: צה"ט: יז ו: יח ו מיי פייט מהל' שבת הלכה ט: סמנ שם טו"ע צ"ח מ' דש ספיק' א: צה"ט: יט ו מיי פייט מהל' כלים הלכה ו:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בלי גללים צפ"י בקי. ע"ל דף טו ע"כ צרי' ד"ה גללים, וע' מנחות סט ע"כ מד"ה כלי גללים:

מוסף רש"י

הוצא מן טלית מקופלת. ונמצא שנתנו על ראשו הגבוי שפולת על כתפיו (דקמן קטו). חייב חטאת. שאין זה דרך מלגש (טו). כלי גללים. כלי גלגל צהמה (מנחות סט) שם (דע"ר טו):

מוסף תוספות

א. טפי. מוס' הל"ש. ב. בין בכסותו אין בצאורו. ג. תכ"ל. א. אמאי יוצא בחותם שבצאורו הא מייפסק ליה ומייתי ליה ברה"י. כ. תכ"ל. ונ"י שנת על מ' ט. דהיינו טעמא דבצאורו שרי ובכסותו אסור. מוס' הל"ש. ו. ויוליכו במיד דרה"י. ז. תכ"ל. וכלי האי לא עבד. ח. מ' הרי"ן. ק. קס"ד דלא יחיישין להפסקה אלא דאנן חוששים שמא יתבייש ויקפל בגביו עליו לכסותו ויוצא בטלית מקופלת בשבת דאיכא חיוב חטאת בדרב יצחק הילכך כשהוא בצאורו אינו יכול לכסותו אבל בשבת בכסותו יכול יפה לכסות בקיפול ומיהו לא דעבד ליה רביה ירא הוא לכסותו שמא ימצאנו רבו ויחשוב שהוא עזד. ב. קט"ל. א. לא יצא דהיי' דלא מייפסק ליה אפ"ה. ח. הרי"ן. ו. דהא לעשות. ט. מוס' הל"ש. ו. ומשנינן דילמא דאריג ומיהו יחיישין דילמא מייפסקי אפילו וכדי שלא יחשדו רבו שהוא נטלו מקפיל ליה. ח. הרי"ן. ו. ויחאן היה יודע הקמשה והוא דרב יצחק דהא תלמודא מייית ליה לחיוריה דרך חירוש. י. י"ל. יע"ב. יא. דחיישין דילמא מייפסקי ומירתת מקבל ליה. מוס' הל"ש. י. ג. מוס' הל"ש. יא. ואמרין בגמרא ר' יושעאל היא דאמר לו ישראל בני מלכים הם. ואמאי לא חיישין דילמא מייפסקי ואי לאמאי מוס' הל"ש. יב. דאי בשאל ארוג מאי פסקי דהיי' להו חטאת. יג. שארונ' ככסותו מיייר. יע"ב. יד. דהא ליכא למיחש דילמא מייפסקי ליה. מוס' הל"ש. יז. דכמיו הוא וכיון שאפשר למשקליה מערב שבת אסוריהו דלשקליה. משא"כ כשהוא ארוג בכסותו שהוא בטל לבדו ולא הוי

משי, וזה דאי אמרת דלשקליה מערב שבת מצטרף למשלוח כסותיה וכולי האי לא אסוריהו. יע"ב. ונ"י שנת על מין. יז. אפ"ה. ח. הרי"ן. יח. דכי היכי דלעיל גבי חציצה לא גזרו ארוג אטו אינו ארוג, ה"כ הכא גזרו לא גזרו ארוג אטו אינו ארוג. יע"ב.